

Sygn. akt III Kp 1378/12

POSTANOWIENIE

dnia 21 grudnia 2012r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział III Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Wiązek

Protokolant: Aleksandra Borowska

Przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej – nie stawił się, zawiadomiony prawidłowo.

po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonego (...) Sp. z o.o. z dnia 28 listopada 2012r. (data wpływu)

na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej o umorzeniu śledztwa z dnia 30 maja 2012r., sygn. akt 1 Ds. 1984/11

na podstawie art. 329 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 1 k.p.k.

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie z dnia 30 maja 2012r., sygn. akt 1 Ds. 1984/11 celem kontynuowania postępowania przygotowawczego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 maja 2012r., sygn. akt 1 Ds. 1984/11 Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej umorzył na podstawie art. 17 § 1 punkt 1 k.p.k. śledztwo w sprawie doprowadzenia w okresie od 13 lipca do 23 września 2010r. we (...) Budowlana Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 212 373,27 zł przez J. Ś. poprzez zakup towarów na odroczony termin płatności i wprowadzenie pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru i możliwości zapłaty za zakupiony towar, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. – wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazano na następujący stan faktyczny:

W dniu 11 lipca 2011r. adw. M. Ś. pełnomocnik (...) Budowlana sp. z o.o. złożył zawiadomienie o przestępstwie, w którym skazał, że J. Ś. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) w okresie od lipca do listopada 2010 r. nabył towary z odroczonym terminem płatności na łączną kwotę 212 373,27 zł nie dokonując za nie zapłaty.

Przesłuchany w charakterze świadka przedstawiciel (...) Budowlana sp. z o.o. zeznał, że w celu uwiarygodnienia swojej sytuacji finansowej J. Ś. złożył pisemne oświadczenie o posiadaniu nieruchomości oraz samochodów. W związku z brakiem płatności za zakupiony towar sprawa skierowana została na drogę sądową a następnie toczyło się postępowanie egzekucyjne. W jego toku komornik ustalił, że J. Ś. nie posiada majątku pozwalającego na prowadzenie egzekucji i już wcześniej prowadzone były przeciw niemu postępowania egzekucyjne.

Przesłuchany w charakterze świadka J. Ś. zeznał, że współpracę z firmą (...) sp. z o.o. rozpoczął w 2007 r. i regulował należności za zakupione tam towary. Przyznał, że posiada zaległość wobec (...) Budowlana sp. z o.o., ale powstała ona w okresie 13 lipca 2010 r. do 23 września 2010 r. w wyniku utraty płynności finansowej przez jego firmę.

W oparciu o powyższe ustalenia oraz po dokonaniu analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego oskarżyciel publiczny uznał, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa. Wskazano, że

zaistnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. wymaga udowodnienia u sprawcy zamiaru bezpośredniego o charakterze kierunkowym obejmującego zarówno sposób działania jak i jego skutek w postaci doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. W realiach niniejszego postępowania, by można było mówić o zaistnieniu przestępstwa wskazanego w art. 286 § 1 k.k. konieczne byłoby udowodnienie, że już w chwili dokonywania zakupów z odroczonym terminem ich płatności J. Ś. miał zamiar nie zapłacenia za pobrane towary. Analiza ustalonego stanu faktycznego nie pozwala jednakże na przyjęcie powyższej tezy. Wskazano, że na gruncie przedmiotowej sprawy nie budzi wątpliwości, że J. Ś. zakupił i pobrał towar z (...) Budowlana sp. z o.o. nie dokonując jednakże za niego zapłaty.

Podkreślenia jednocześnie wymaga, iż J. Ś. od dłuższego czasu współpracował z pokrzywdzonym regulując swoje zobowiązania, co także należy wziąć pod uwagę przy ocenie jego zachowania. Fakt ten w połączeniu z zeznaniami J. Ś., w których wskazał, iż brak płatności spowodowany był utratą płynności finansowej przez jego firmę nie pozwalają na nie budzące wątpliwości przyjęcie, iż działał on z zamiarem doprowadzenia (...) Budowlana sp. z o.o. do korzystnego rozporządzenia mieniem.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pełnomocnik pokrzywdzonego (...) Budowlana sp. z o.o. wnosząc o jego uchylenie w całości celem kontynuowania postępowania karnego. Skarżący podniósł następujące zarzuty:

- mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 punkt 1 k.p.k., poprzez bezzasadne przyjęcie, iż brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa podczas gdy okoliczności ujawnione w toku postępowania nie są wystarczające do podjęcia takiego wniosku, a wręcz wskazują na popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

- mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. poprzez zastąpienie dowolnością, zasady swobodnej oceny dowodów, dokonanie oceny zgromadzonych dowodów bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania oraz wiedzy i doświadczenia życiowego, oraz pominięcie istotnych dowodów;

- mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 297 § 1 k.p.k. objawiająca się zaniechaniem przez organy ścigania wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia rozmiarów poniesionej w wyniku przestępstwa szkody.

Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pełnomocnika pokrzywdzonego zasługuje na uwzględnienie. Należy podzielić stanowisko skarżącego, że umorzenie postępowania w niniejszej sprawie było przedwczesne, zatem nieuzasadnione.

Powyższe wiązało się z dokonaniem przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej wadliwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz zaniechaniem przeprowadzenia czynności niezbędnych do ustalenia, czy w związku ze zdarzeniem objętym zakresem śledztwa popełniono przestępstwo.

Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia wskazuje na to, że podstawę faktyczną orzeczenia stanowiły wyłącznie zeznania świadka J. Ś.. Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej zupełnie bezrefleksyjnie uczynił tenże dowód podstawą swojej rozstrzygnięcia, nie dokonując jakiegokolwiek jego analizy, tak w kontekście całokształtu pozostałych dowodów zebranych w aktach sprawy, jak i w aspekcie zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Tym samym za słuszne należy uznać zarzuty skarżącego, że dopuszczono się naruszenia art. 7 k.p.k., zastępując zasadę swobodnej oceny dowodów dowolnością.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż braku występowania po stronie J. Ś. zamiaru doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem – braku zamiaru zaniechania zapłaty za zamówione towary w chwili dokonywania zakupów z odroczonym terminem płatności Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej upatruje w dwóch okolicznościach – w tym, że J. Ś. od dłuższego czasu współpracował z pokrzywdzonym

regulując swoje zobowiązania i w tym, że brak płatności faktur wystawionych w okresie od 13 lipca 2010r. do 23 września 2010r. spowodowany był utratą płynności finansowej przez jego firmę.

Na okoliczności te wskazują li tylko zeznania J. Ś.. Budzą one jednakże wątpliwości w kontekście zasad doświadczenia życiowego i w aspekcie innych zebranych w sprawie dowodów, a nadzorujący postępowanie przygotowawcze zaniechał jednak przeprowadzenia czynności mających na celu ich rzetelną weryfikację.

Po pierwsze nie poczyniono żadnych ustaleń odnośnie możliwości płatniczych J. Ś.w okresie dokonywania u pokrzywdzonego zakupu towarów z odroczonym terminem płatności. Dopiero ustalenie powyższego pozwoliłoby na rozstrzygnięcie, czy J. Ś.miał zamiar zapłaty za pobrany towar czy nie. Przyjęcie, że wymieniony od początku zamierzał uregulować swoje zobowiązania w wysokości 212 373,27 zł, a nie uczynił tego wyłącznie z uwagi a utratę płynności finansowej przez jego firmę, w kontekście zebranych dowodów jawi się jako wątpliwe. Podkreślić należy, że chociażby z pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś.wynika, w okresie poprzedzającym wskazane transakcje wobec J. Ś.prowadzono dwa postępowania egzekucyjne zakończone wydaniem postanowienia o kosztach. Ponadto informacje przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazują z na to, że od sierpnia 2010r. J. Ś.zalegał z płatnościami składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego i Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Przesłane z kolei przez Urząd Skarbowy w Ś.zeznanie podatkowe J. Ś.za 2010r. wskazuje na to, że wymieniony w 2010r. osiągnął dochód w wysokości 50 337,66 zł.

Już choćby wskazane dowody świadczą o tym, że należało dokonać weryfikacji zeznań J. Ś., że brak zapłaty związany był z utratą płynności finansowej przez jego firmę. Co więcej, samo to stwierdzenie jest dość lakoniczne, co winno wzbudzić szczególną uwagę nadzorującego postępowanie przygotowawcze. J. Ś.podał, że wykonywał prace budowlane, ale w terminie nie otrzymał za nie wynagrodzenia, nadto w okresie zimy miał mało zleceń. Nie wskazał jednak, kto i jak długo zalegał z płatnościami, nie przedstawił żadnych dokumentów, które mogłyby świadczyć o prawdziwości tego stwierdzenia. O ile logicznym jest, że wymieniony w okresie zimowym mógł uzyskiwać mniejsze dochody i przyjmując, że prawdą jest jego stwierdzenie, że nie otrzymywał w terminie zapłaty za wykonane prace, zastanawiającym pozostaje to, że przez okres trzech miesięcy J. Ś.pobierał towar, a od września 2010r. do chwili obecnej nie dokonał jak wynika z akt sprawy żadnej dobrowolnej wpłaty na rzecz pokrzywdzonego. W toku prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. postępowania egzekucyjnego uzyskano relatywnie niewielką (w stosunku do wierzytelności przysługującej pokrzywdzonej spółce) sumę 8 708,13 zł i dokonano jej podziału względem czterech wierzycieli. Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2011r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowy w Ś. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku (...) Sp. z o.o.wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Fabrycznej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w ogóle nie odniósł się do kwestii oświadczenia majątkowego złożonego przez J. Ś. na potrzeby uzyskania kredytu kupieckiego od pokrzywdzonej spółki (...) Sp. z o.o. Bezspornym jest, że J. Ś. w chwili składania tego oświadczenia nie był właścicielem kamienicy, samochód m. (...) sponował, nie był też właścicielem wszystkich wskazanych w oświadczeniu samochodów i maszyn. Z zeznań J. Ś. zdziwionego treścią tego dokumentu, zdaje się wynikać, że wskazane składniki majątkowe zostały samowolnie wpisane przez pracownika pokrzywdzonej spółki. Powyższe jednak w kontekście zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego oraz zważywszy na zeznania pracownika pokrzywdzonego J. G., który stwierdził, że treść oświadczenia podyktował mu J. Ś. i fakt, że J. Ś. podpisał własnoręcznie ten dokument i złożył na nim swoją pieczęć budzi poważne wątpliwości. Okoliczność ta, prawnokarnie relewantna w kontekście znamion czynu zabronionego stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. została jednak zupełnie pominięta przez nadzorującego postępowanie w niniejszej sprawie. Wszak przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnia ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. W nauce prawa karnego materialnego wskazuje się, że wprowadzenie w błąd polega na podjęciu przez sprawcę podstępnych zabiegów prowadzących do wywołania u pokrzywdzonego mylnego wyobrażenia o rzeczywistości (por. M. Mozgawa (red.) Kodeks karny. Praktyczny komentarz, Kraków

2006 s. 555). Tym samym oczywistym jest, że kwestia nieodpowiadającego prawdzie oświadczenia majątkowego, które uwiarygodniało korzystną sytuację finansową J. Ś. winna być rozważona przez prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Podkreślić należy również, że nie poczyniono żadnych ustaleń odnośnie przebiegu współpracy handlowej pomiędzy J. Ś. a (...) Budowlana sp. z o.o. J. Ś. zeznał, że z pokrzywdzoną spółką stale współpracował od 2007r. i zawsze regulował swoje wcześniejsze zobowiązania. Tymczasem z zeznań świadka N. B. wynika, że spółka podjęła współpracę gospodarczą w J. Ś. w 2009r., świadek wskazała ponadto, że bardziej szczegółową wiedzę odnośnie kontaktów handlowych z wymienionym winni posiadać M. T. i J. W., zatrudnieni w oddziale spółki w B.. M. T. jest pracownikiem handlowym, przyjmuje zamówienia i ma bezpośredni kontakt z klientem, J. W. z kolei jako kierownik oddziału spółki akceptował wnioski o udzielenie kredytu kupieckiego J. Ś.. Osoby te zatem mogą wiedzieć, jak przebiegała współpraca handlowa z wymienionym, mieć wiedzę o okolicznościach zamawiania poszczególnych towarów czy dodatkowych faktach związanych z udzieleniem J. Ś. kredytu kupieckiego. Z niewiadomych powodów osoby te, nie zostały jednak przesłuchane, pomimo że w aktach sprawy znajdują się dokumenty świadczące o tym, że czynności miały być przeprowadzone w ramach pomocy prawnej.

W związku z powyższym zebrany w sprawie materiał dowodowy jest niekompletny. Skoro nie podjęto wszystkich niezbędnych czynności procesowych, podjęcie decyzji o umorzeniu śledztwa z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa było przedwczesne.

Co więcej, nie może być bowiem mowy o braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa w sytuacji, gdy pokrzywdzony przedłożył dowód, który jego zdaniem o tym świadczy – oświadczenie majątkowe J. Ś., ale nie został on zupełnie pominięty przez nadzorujące postępowanie przygotowawcze.

Co więcej, dokonana przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego jawi się jako jednostronna i wybiórcza. W uzasadnieniu zaskarżonego niemal zupełnie pominięto wskazaną kwestię oświadczenia majątkowego J. Ś., fakt prowadzonych wobec niego postępowań egzekucyjnych, które, przynajmniej częściowo, zdają się potwierdzać stanowisko pokrzywdzonego.

Dowody te, w kontekście lakonicznych zeznań J. Ś. i podawanych przez niego powodów zaniechania zapłaty za pobrane towary wskazują na konieczność bardziej wnikliwego i wszechstronnego niż dotychczas zbadania okoliczności zdarzenia objętego zawiadomieniem o przestępstwie.

W ocenie Sądu prawidłowe ustalenie, czy zdarzenie opisane w zawiadomieniu złożonym przez pokrzywdzonego stanowiło przestępstwo wymaga przede wszystkim dokonania ustaleń odnośnie możliwości płatniczych J. Ś. w czasie składania zamówień oraz przyczyn braku zapłaty za dostarczone towary. Niezbędne jest też zbadanie przebiegu współpracy gospodarczej wymienionego i pokrzywdzonej spółki. Rozważenia i ewentualnych dalszych ustaleń wymaga ponadto zupełnie pominięta w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia kwestia oświadczenia majątkowego J. Ś. złożonego na potrzeby pozyskania kredytu kupieckiego. Należy ponadto ustalić (czego do tej pory zaniechano), co stało się z pobranym przez wymienionego towarem. Prowadząc ponownie śledztwo należy w szczególności przesłuchać pracowników pokrzywdzonego M. T. i J. W., a także M. H. i P. P., Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś., prowadzący postępowanie egzekucyjne wobec J. Ś., a ponadto pozyskać stosowne dokumenty lub przeprowadzić dalsze czynności śledztwa mające na celu ustalenie wskazanych powyżej okoliczności.

Przeprowadzenie tychże czynności i ustalenie wskazanych kwestii w ocenie Sądu umożliwi podjęcie prawidłowej merytorycznej decyzji kończącej śledztwo. Rozstrzygnięcie to nadzorujący postępowanie przygotowawcze winien wyczerpująco uzasadnić, odnosząc się do wszystkich zebranych w sprawie dowodów.

Wobec powyższego, orzeczono jak na wstępie.